

Hallituksen esitys Eduskunnalle 82. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän ammattientarkastusta koskevaan yleissopimukseen, 1947 (nro 81), liittyvän pöytäkirjan vuodelta 1995 hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kansainvälisen työjärjestön (ILO:n) yleiskokous, Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi vuonna 1995 ammattientarkastusta koskevaan yleissopimukseen, 1947 (nro 81), liittyvän pöytäkirjan.

Pöytäkirja laajentaa ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen määräykset koskemaan toimintaa ei-kaupallisella palvelusektorilla. Pöytäkirjalla on tarkoitus varmistaa se, että tällä sektorilla toimii sama tai yhtä tehokas ja puolueeton työsuojelutarkastusjärjestelmä kuin se, josta määrätään ammattientarkastusta koskevassa yleissopimuksessa.

Suomen lainsäädäntö kattaa pöytäkirjassa tarkoitettut alat. Asetuksella on kuitenkin säädetty, ettei puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilaallisiin harjoituksiin liittyvään työhön sovelleta työturvallisuuslakia. Tämän vuoksi Suomen tulee liittää ratifioimiskirjaan ilmoitus siitä, että puolustusvoimat ja rajavartiolaitos jäävät sotilaallisten harjoitusten osalta pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle. Pöytäkirjan ratifiointi ei edellytä muutoksia lainsäädäntöömme.

YLEISPERUSTELUT

1. Asian valmistelu

Ammattientarkastusta koskevaan yleissopimukseen, 1947 (nro 81), liittyvä pöytäkirja hyväksyttiin Kansainvälisessä työkonferenssissa kesäkuussa 1995. Sen hyväksymisen puolesta äänesti 330 edustajaa, vastaan 7 ja 62 edustajaa pidättäytyi äänestyksestä.

Lausunnon tämän hallituksen esityksen laatimista varten ovat antaneet opetusministeriö, puolustusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto (TT), Palvelutyönantajat ry, Valtion työmarkkinalaitos (VTML), Suomen Ammattiliittojen Keskus-

järjestö SAK ry (SAK), Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry (STTK) sekä AKAVA ry (AKAVA). Yhdessäkään lausunnossa ei ole vastustettu pöytäkirjan ratifioimista.

Lausunnonantajista SAK, STTK ja AKAVA ilmoittivat kannattavansa pöytäkirjan ratifioimista. SAK ja AKAVA totesivat, että sopimuksen 2 artiklan mukaisia rajauksia ei ole syytä tehdä. Ne viittasivat mm. puolustusvoimien rakennuksissa ilmenneisiin home- ja meluhaittoihin ja totesivat, että työsuojeluviranomaisten on päästävä myös julkishallinnon laitoksiin. STTK oli sitä mieltä, että voimassa olevan lainsäädännön määritelmä sotilaallisista harjoituksista on

liian laaja verrattuna pöytäkirjan mahdollistamiin erityisjärjestelyihin. TT ja Palvelutyönantajat totesivat, että pöytäkirja ei koske niiden edustamia toimialoja eikä niillä tämän vuoksi ollut huomautettavaa pöytäkirjan sisällön tai ratifioinnin suhteen. Opetusministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö totesivat, että pöytäkirja ei aiheuta niiden toimialalla muutoksia. VTML totesi, ettei pöytäkirjan ratifioimiseen ole estettä. Puolustusministeriön ja sisäasiainministeriön lausunnoissa todettiin, että puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilaalliset harjoitukset tulisi jättää pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle. Puolustusministeriö katsoi, että näin varmistettaisiin nykytilanteen ja nykyisen säädöspohjan sekä toiminnallisen perustan jatkuminen puolustusvoimien osalta.

ILO-neuvottelukunta on puoltanut pöytäkirjan ratifiointia. Ratifioimiskirjaan liitettisiin kuitenkin pöytäkirjan 2 artiklan mukainen ilmoitus siitä, että puolustusvoimat ja rajavartiolaitos jäävät sotilaallisten harjoitusten osalta pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle.

2. Nykytilanne ja pöytäkirjan merkitys

Pöytäkirja liittyy vuodelta 1947 olevaan yleissopimukseen (nro 81), joka koskee ammattientarkastusta. Suomi on ratifioinut tämän yleissopimuksen (jäljempänä yleissopimus) vuonna 1949. Yleissopimuksen määräykset koskevat työsuojelutarkastuksia teollisuudessa ja kaupan alalla.

Pöytäkirja laajentaa yleissopimuksen määräykset koskemaan toimintaa myös ei-kaupallisella palvelusektorilla. Pöytäkirjan johdolauseessa on viitattu niihin vaaroihin, joille ei-kaupallisten palveluiden työntekijät voivat joutua alttiiksi. Pöytäkirjalla on tarkoitus varmistaa se, että ei-kaupallisella palvelusektorilla toimii sama tai yhtä tehokas ja puolueteon työsuojelutarkastusjärjestelmä kuin teollisuudessa ja kaupan alalla. Ei-kaupallisella sektorilla tarkoitetaan kaikenlaisia työpaikkoja, jotka eivät ole yleissopimuksen tarkoittamassa mielessä teollisia tai kaupallisia.

Pöytäkirjaan sisältyy huomattava määrä poikkeusmahdollisuuksia. Artikla 2 sisältää mahdollisuuden sulkea pöytäkirjan ulkopuolelle joitakin aloja sekä niihin liittyviä menettelyjä. Ulkopuolelle voidaan sulkea kokonaan tai osittain valtionhallinto, puolustusvoimat, poliisi ja muita julkisia turvallisuuspalveluja sekä vankilan työtoimintoja. Vaihdohteisesti jäsenvaltio voi mainittujen alojen osalta tehdä erityisjärjestelyjä.

Suomen lainsäädäntö kattaa pöytäkirjassa tarkoitetut alat. Asetuksella on kuitenkin säädetty, ettei puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilaallisiin harjoituksiin liittyvään työhön sovelleta työturvallisuuslakia. Tämän vuoksi Suomen tulee liittää ratifioimiskirjaan ilmoitus siitä, että puolustusvoimat ja rajavartiolaitos jäävät sotilaallisten harjoitusten osalta pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle. Pöytäkirjan ratifiointi ei edellytä muutoksia lainsäädäntöömme.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Pöytäkirjan sisältö

Pöytäkirjan I osassa, johon kuuluvat artikkelit 1 - 3, määrätään pöytäkirjan laajuudesta, määritelmästä ja soveltamisesta.

Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan yleissopimuksen määräykset tulee laajentaa koskemaan toimintaa ei-kaupallisella palvelusektorilla. Ei-kaupallisella sektorilla tarkoitetaan toimintaa kaikilla sellaisilla työpaikoilla, joita ei yleissopimusta sovellettaessa katsota teollisiksi tai kaupallisiksi. Pöytäkirjaa sovelletaan kaikkiin työpaikkoihin, jotka eivät

vielä kuulu yleissopimuksen soveltamisalaan.

Artiklaan 2 sisältyy mahdollisuus sulkea pöytäkirjan ulkopuolelle kokonaan tai osittain varsinainen kansallinen (liitto)valtion hallinto, puolustusvoimat, poliisi ja muut julkiset turvallisuuspalvelut sekä vankilan työtoiminnat. Jäsenvaltio voi liittää tästä ilmoituksen ratifioimiskirjaan neuvoteltuaan edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa. Edellytyksenä on se, että yleissopimuksen soveltaminen artikkelissa mainituille aloille aiheuttaisi merkittäviä eri-

tyisongelmia. Jos jäsenvaltio käyttää poikkeusmahdollisuuksia laajasti, pöytäkirjan merkitys vähenee oleellisesti.

Jäsenvaltion tulee ilmoittaa yleissopimuksen noudattamisesta annettavissa raporteissa kaikki ne alat, jotka on jätetty pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle ja syyt, miksi niin on menetelty. Ilmoitusta voi myöhemmin muuttaa tai sen voi peruuttaa.

Jäsenvaltion tulee järjestää mahdollisimman hyvin vaihtoehtoiset tarkastusjärjestelyt kaikkia soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjä aloja varten. Myöhemmissä raporteissa on myös ilmoitettava, mitä on tehty pöytäkirjan soveltamisalan laajentamiseksi näille aloille.

Pöytäkirjan määräykset on 3 artiklan mukaan täytäntöönpantava kansallisen lainsäädännön avulla tai muilla kansallisen käytännön mukaisilla keinoilla. Täytäntöönpanoa on suunniteltava edustavimpien työntekijä- ja työnantajajärjestöjen kanssa.

Pöytäkirjan II osassa (artiklat 4 - 6) annetaan määräykset erityisjärjestelyistä.

Artiklan 4 kohdan 1 mukaan niillä aloilla, jotka on lueteltu 2 artiklassa, voidaan tehdä erityisjärjestelyjä tarkastusten suhteen. Käytännössä erityisjärjestelyt merkitsevät tarkastajien oikeuksien rajoittamista.

Erityisjärjestelyt voivat koskea sitä, että tarkastajilta edellytetään turvallisuustarkastuksia ennen tarkastuspaikalle pääsyä ja että tarkastusajankohdasta tulee sopia ennakoon. Tarkastus voidaan poikkeuksellisesti suorittaa joissakin tilanteissa myös ennalta ilmoittamatta. Asiakirjojen vaatimisen osalta tarkastajan oikeuksien erityinen sääntely koskee vain luottamuksellisia asiakirjoja. Lisäksi luottamuksellisten asiakirjojen viemistä pois tarkastuspaikalta voidaan rajoittaa. Samoin voidaan erikseen rajoittaa näytteidenottoa materiaaleista ja niiden analysointia.

Artiklan 4 kohdan 2 mukaan erityisjärjestelyjä voidaan myös tehdä puolustusvoimien ja poliisin sekä muiden julkisten turvallisuuspalvelujen työpaikkatarkastuksia varten. Tarkastajan valtuuksia voidaan rajoittaa sotaharjoitusten ja muiden harjoitusten aikana sekä, kun kyseessä on räjähteiden ja aseistuksen kuljettaminen sotilaallisiin tarkoituksiin. Tarkastuksia voidaan rajoittaa tai estää etulinjassa tai operatiivisessa toiminnassa olevissa yksiköissä sekä poikkeusolojen ja kriisinhallintatoimien aikana.

Mainitun artiklan 3 kohdan mukaan erityisjärjestelyjä voidaan tehdä myös vankilan työtoiminnan työpaikkatarkastuksia varten.

Jäsenvaltion on ennen erityisjärjestelyjen käyttämistä neuvoteltava edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa. Ellei sellaisia järjestöjä ole, jäsenvaltion on neuvoteltava asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden edustajien kanssa.

Artikla 5 käsittelee tarkastuksia koskevia erityisjärjestelyjä palokunnissa ja muiden pelastuspalveluiden yhteydessä.

Artikla 6 koskee työsuojeluviranomaisen mahdollisuutta osallistua riskialttiin työn harjoitusten ohjaukseen. Artiklan mukaan työsuojeluviranomaisella on oltava mahdollisuus neuvoa tehokkaiden toimenpiteiden laatisemassa riskien minimoimiseksi vaarallisen työn harjoitusten aikana ja osallistua sellaisten toimenpiteiden täytäntöönpanon valvontaan. Tarkastajalla on oikeus osallistua ikäankuin ulkopuolisena ohjaukseen, mutta hän ei ole itse aktiivisesti muotoilemassa toimenpiteitä. Näin on tarkoitus säilyttää tarkastajan riippumattomuus.

2. Pöytäkirjan suhde Suomen lainsäädäntöön

Suomessa työturvallisuutta koskeva peruslaki on työturvallisuuslaki (299/58). Työturvallisuuslain 46 §:n mukaan lain valvonta kuuluu työsuojeluviranomaiselle. Menettelylliset säännökset työsuojeluviranomaisen tarkastusoikeudesta sisältyvät työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (jäljempänä valvontalaki) annettuun lakiin (131/73). Valvontalakia täydentää asetus työsuojelun valvonnasta (954/73).

Valvontalain 1 §:n mukaan työsuojeluviranomaisella on oikeus työsuojelua koskevien tarkastusten toimittamiseen työpaikoilla ja muissa valvonnan toteuttamiseen tarpeellisissa kohteissa sekä oikeus tarvittaessa käyttää asiantuntijoita työsuojelua koskevien tutkimusten suorittamiseen tarkastuskohteissa. Valvontalain 2 §:n mukaan milloin valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön virastossa tai laitoksessa työskentelee jonkin työsuojelua koskevan lain piiriin kuuluvia henkilöitä, on virastossa ja laitoksessa sekä mainituista henkilöistä vastaavasti soveltuvin osin voimassa, mitä työnantajasta ja työntekijästä säädetään. Valvontalain 4 §:ssä on säädetty yksityiskohtaisesti tarkastuksen tai tutkimuksen toimittajan oikeuksista.

Suomen lainsäädäntö kattaa pöytäkirjan 1 artiklassa määritellyt ei-kaupalliset toiminnot

lukuunottamatta puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilaallisia harjoituksia. Työturvallisuuslain ja työterveyshuoltolain soveltamisesta työturvallisuuslain 2 §:ssä tarkoitettuun työhön annetun asetuksen (475/88) 1 §:ssä (jäljempänä asetus) on säädetty, että puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevan henkilön tai asevelvollisen puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen määräyksestä tai palveluksessa suorittamaan työhön sovelletaan työturvallisuuslakia, milloin kysymys ei ole sotilaallisiin harjoituksiin liittyvästä työstä. Asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan sotilaallisena harjoituksena pidetään viikko- ja päiväpalvelusohjelmaan merkittyä harjoitusta ja koulutusta tai vastaavasti järjestettyä toimintavalmius- tai muuten erikseen käskettyä harjoitusta, joka on voimassa olevien koulutussuunnitelmien ja -ohjeiden mukainen. Sotilaallisiin harjoituksiin liittyvänä työnä ei kuitenkaan pidetä sellaista virka- tai työvoima-apua taikka muuta työtä, jonka tarkoituksena ei pääasiallisesti ole sotilaallisessa toiminnassa tarvittavien erityisten valmiuksien kehittäminen.

Koska Suomessa puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilaalliset harjoitukset on rajattu työturvallisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle, ne jäävät valvontalain mukaisen työsuojelutarkastusten ulkopuolelle. Näin ollen Suomen on ilmoitettava, että ne jäävät 2 artiklan mukaisesti myös pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle. Pöytäkirjaa sovelletaan muilta osin puolustusvoimiin ja rajavartiolaitokseen.

Ennen ratifioimiskirjaan liitettävän ilmoituksen tekemistä siitä on neuvoteltava edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa. Ratifioimisen jälkeisessä yleissopimuksen soveltamista koskevassa raportissa Suomen on ilmoitettava edellä mainitut syyt, jotka johtivat tähän menettelyyn.

Pöytäkirja edellyttää mahdollisimman hyviä vaihtoehtoisia tarkastusjärjestelyitä soveltamisalan ulkopuolelle jätetyillä aloilla. Suomessa tällaisia tarkastusjärjestelyitä on jo olemassa.

Sotilaallisten harjoitusten turvallisuusmääräyksiä puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa ovat ns. varomääräykset. Varomääräykset koskevat sotilaskoulutusta ja ne annetaan sen vuoksi sotilaskäskyteitse. Varomääräykset valmistellaan puolustusvoimien varomääräystoimikunnassa. Sotilaallisissa harjoituksissa noudatetaan asianmukaisia varomääräyksiä ja soveltuvin osin niiden

pohjana olevaa työturvallisuuslakia. Varomääräysten noudattamista valvotaan toimialakohtaisesti esimiesten toimesta sekä eri esikuntien järjestämien koulutustarkastusten muodossa. Lisäksi työsuojeluhallinnon työsuojelutarkastajilla on käytännössä oikeus ja mahdollisuus osallistua asiantuntijoina sotilaallisten harjoitusten työsuojeluvaatimusten toteuttamiseen. Puolustusvoimien organisaatioon kuuluvat myös erityiskoulutetut ja työsuojeluun perehtyneet työsuojelutarkastajat pääesikunnassa, maanpuolustusalueilla sekä meri- ja ilmavoimissa.

Artiklan 6 mukaan työsuojeluviranomaisella on oltava mahdollisuus osallistua riskialttiin työn harjoitusten ohjaukseen. Tästä ei sinänsä ole lainsäädännössämme erityistä säännöstä. Silloin kun tällainen toiminta liittyy työturvallisuuslain alaiseen työhön, se kuuluu tarkastajan työhön. Tämä artikla ei siten aiheuta erityistä tarvetta muuttaa lainsäädäntöämme.

3. Pöytäkirjan voimaantulo ja irtisanominen

Pöytäkirja tulee voimaan sen ratifioivan valtion osalta 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, kun Kansainvälisen työtoimiston pääjohtaja on rekisteröinyt pöytäkirjan ratifiointiin.

Pöytäkirjan ratifioinut jäsenvaltio voi irtisanoa sen 10 vuoden kuluttua siitä päivästä, kun pöytäkirja on tullut kansainvälisesti voimaan ilmoittamalla irtisanomisesta Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua ilmoituksen rekisteröimispäivämäärästä. Jäsenvaltio, joka ei vuoden kuluessa mainitun 10 vuoden määräajan päättymisestä käytä irtisanomisoikeuttaan, voi irtisanoa pöytäkirjan 10-vuotiskausittain.

4. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän pöytäkirjan eduskuntakäsittely

Kansainvälisen työjärjestön perussäännön 19 artikla edellyttää kunkin jäsenvaltion saattavan yleiskokouksen hyväksymät yleissopimukset ja suositukset määräajassa yleiskokouksen päättymisestä toimivaltaisen valtiolimen käsiteltäväksi lainsäädäntö- ja muita toimia varten. Kansainvälisen työjärjestön

82. työkonferenssi päättyi siihen, että ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen määräysten laajentaminen koskemaan ei-kauppallista palvelusektoria toteutettiin laatimalla määräykset yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan muotoon. Näin ollen pöytäkirja yleissopimukseen liittyvänä ja työjärjestön yleiskokouksen hyväksymänä tulee saattaa Kansainvälisen työjärjestön perussäännön 19 artiklan mukaisesti määräajassa toimivaltaisen valtioneuvoston käsiteltäväksi.

Ammattientarkastusta koskevaan yleissopimukseen, 1947 (nro 81), liittyvä pöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa voimassaolevan lainsäädännön kanssa tai jotka edellyttävät lainsäädäntötoimia. Koska asetuksella on säädetty, ettei sotilaallisiin

harjoituksiin sovelleta työturvallisuuslakia, Suomen tulee liittää ratifioimiskirjaan ilmoitus siitä, että puolustusvoimat ja rajavartiolaitos jäävät sotilaallisten harjoitusten osalta pöytäkirjan ulkopuolelle.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 22 päivänä kesäkuuta 1995 hyväksytyn Kansainvälisen työjärjestön ammattientarkastusta koskevaan yleissopimukseen, 1947 (nro 81), liittyvän pöytäkirjan.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Liisa Jaakonsaari*

*(Suomennos)***Ammattientarkastusta koskevaan yleissopimukseen, 1947, liittyvä****PÖYTÄKIRJA****1995**

Kansainvälisen työjärjestön yleiskonferenssi, aloitettuaan 82. istuntokautensa Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston koollekutsumana Genevessä 6. päivänä kesäkuuta 1995,

otettuaan huomioon, että ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen, 1947, määräykset koskevat vain teollisia ja kaupallisia työpaikkoja,

otettuaan huomioon, että ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen (maatalous), 1969, määräykset koskevat työpaikkoja kaupallisissa ja ei-kaupallisissa maatalousyrityksissä,

otettuaan huomioon, että työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan yleissopimuksen, 1981, määräykset koskevat kaikkia taloudellisen toiminnan aloja, julkinen sektori mukaan lukien,

otettuaan huomioon kaikki ne vaarat, joille ei-kaupallisten palveluiden työntekijät voivat joutua alttiiksi, sekä tarpeen varmistaa, että tällä sektorilla toimii sama tai yhtä tehokas ja puolueeton työsuojelutarkastusjärjestelmä kuin se, josta määrätään ammattientarkastusta koskevassa yleissopimuksessa, 1947,

päätettyään tiettyjen, toimintaa ei-kaupallisella palvelusektorilla koskevien ehdotusten tekemisestä, mikä on tämän istunnon esityslistalla kuudentena asiakohtana sekä

päätettyään, että nämä ehdotukset tulee laatia ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen, 1947, pöytäkirjan muotoon;

hyväksyy tänä 22. päivänä kesäkuuta vuonna 1995 seuraavan pöytäkirjan, josta voidaan käyttää nimitystä ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen, 1947, pöytäkirja:

PROTOCOL**of 1995****to the Labour Inspection Convention,
1947**

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office and having met in its Eighty-second Session on 6 June 1995, and

Noting that the provisions of the Labour Inspection Convention, 1947, apply only to industrial and commercial workplaces, and

Noting that the provisions of the Labour Inspection (Agriculture) Convention, 1969, apply to workplaces in commercial and non-commercial agricultural undertakings, and

Noting that the provisions of the Occupational Safety and Health Convention, 1981, apply to all branches of economic activity, including the public service, and

Having regard to all the risks to which workers in the non-commercial services sector may be exposed, and the need to ensure that this sector is subject to the same or an equally effective and impartial system of labour inspection as that provided in the Labour Inspection Convention, 1947, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to activities in the non-commercial services sector, which is the sixth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Protocol to the Labour Inspection Convention, 1947,

adopts this twenty-second day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-five the following Protocol, which may be cited as the Protocol of 1995 to the Labour Inspection Convention, 1947:

OSA I. LAAJUUS, MÄÄRITELMÄ JA SOVELTAMINEN

PART I. SCOPE, DEFINITION AND APPLICATION

1 artikla

Article 1

1. Jokaisen jäsenvaltion, joka ratifioi tämän pöytäkirjan, tulee laajentaa ammatintarkastusta koskevan yleissopimuksen, 1947, (josta tuonnempana käytetään nimitystä "yleissopimus"), määräykset koskemaan toimintaa ei-kaupallisella palvelusektorilla.

2. Käsite "toiminta ei-kaupallisella palvelusektorilla" tarkoittaa toimintaa kaikilla sellaisilla työpaikoilla, joita ei yleissopimusta sovellettaessa katsota teollisiksi tai kaupallisiksi.

3. Tätä pöytäkirjaa sovelletaan kaikkiin työpaikkoihin, jotka eivät vielä kuulu yleissopimuksen soveltamisalaan.

1. Each Member which ratifies this Protocol shall extend the application of the provisions of the Labour Inspection Convention, 1947 (hereunder referred to as "the Convention"), to activities in the non-commercial services sector.

2. The term "activities in the non-commercial services sector" refers to activities in all categories of workplaces that are not considered as industrial or commercial for the purposes of the Convention.

3. This Protocol applies to all workplaces that do not already fall within the scope of the Convention.

2 artikla

Article 2

1. Tämän pöytäkirjan ratifioiva jäsenvaltio voi ilmoituksellaan, joka on liitetty ratifioimiskirjaan, jättää seuraavat alat kokonaan tai osittain pois sen soveltamisalasta:

(a) varsinainen kansallinen (liitto)valtion hallinto;

(b) puolustusvoimat, riippumatta siitä, onko kysymys sotilas- tai siviilihenkilöstöstä;

(c) poliisi ja muut julkiset turvallisuuspalvelut;

(d) vankilan työtoiminnot, riippumatta siitä, onko kysymys vankilan henkilökunnasta tai vangeista heidän tehdessään työtä,

jos yleissopimuksen soveltaminen johonkin näistä aloista aiheuttaisi luonteeltaan merkittäviä erityisongelmia.

2. Ennen kuin jäsenvaltio käyttää hyväkseen 1 kohdassa tarjottua mahdollisuutta, sen on neuvoteltava edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa, tai jollei sellaisia ole, asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden edustajien kanssa.

3. Jäsenvaltio, joka on tehnyt 1 kohdassa mainitun ilmoituksen, on tämän pöytäkirjan ratifioimisen jälkeen ilmoitettava seuraavassa Kansainvälisen työjärjestön perustamisasiakirjan 22 artiklan mukaisessa raportissaan, joka koskee yleissopimuksen soveltamista, syyt tällaiseen menettelyyn ja niin hyvin kuin mahdollista järjestettävä vaihtoehtoiset tarkastusjärjestelyt kaikkia niitä työaloja varten, jotka on siten jätetty pois. Myöhemmissä raporteissaan jäsenvaltion on kuvailtava kaikki ne toimenpiteet, joihin se on mahdol-

1. A Member which ratifies this Protocol may, by a declaration appended to its instrument of ratification, exclude wholly or partly from its scope the following categories:

(a) essential national (federal) government administration;

(b) the armed services, whether military or civilian personnel;

(c) the police and other public security services;

(d) prison services, whether prison staff or prisoners when performing work,

if the application of the Convention to any of these categories would raise special problems of a substantial nature.

2. Before the Member avails itself of the possibility afforded in paragraph 1, it shall consult the most representative organizations of employers and workers or, in the absence of such organizations, the representatives of the employers and workers concerned.

3. A Member which has made a declaration as referred to in paragraph 1 shall, following ratification of this Protocol, indicate in its next report on the application of the Convention under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization the reasons for the exclusion and, to the extent possible, provide for alternative inspection arrangements for any categories of workplaces thus excluded. It shall describe in subsequent reports any measures it may have taken with a view to extending the pro-

lisesti ryhtynyt laajentaakseen pöytäkirjan määräyksiä koskemaan näitä aloja.

4. Jäsenvaltio, joka on tehnyt 1 kohdan mukaisen ilmoituksen, voi milloin tahansa muuttaa ilmoitustaan tai peruuttaa sen myöhemmällä ilmoituksella tämän artiklan määräysten mukaisesti.

3 artikla

1. Tämän pöytäkirjan määräykset on täytäntönpantava kansallisen lainsäädännön avulla tai muilla keinoilla, jotka ovat kansallisen käytännön mukaisia.

2. Toimenpiteet tämän pöytäkirjan täytäntönpantamiseksi on suunniteltava edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välisissä neuvotteluissa, tai jollei sellaisia järjestöjä ole, asianomasten työnantajien ja työntekijöiden edustajien kesken.

OSA II. ERITYISJÄRJESTELYT

4 artikla

1. Jäsenvaltio voi tehdä erityisjärjestelyjä varsinaisen kansallisen (liitto)valtion hallinnon, puolustusvoimien, poliisin ja muiden julkisten turvallisuuspalvelujen sekä vankilan työtoimintojen työpaikkatarkastuksia varten säännelläkseen yleissopimuksen 12 artiklassa määrättyjä työsuojelutarkastajien valtuuksia seuraavilta osin:

(a) tarkastajilta edellytettävät asianmukaiset turvallisuustarkastukset ennen paikalle pääsyä;

(b) tarkastusajankohdasta etukäteen sopiminen;

(c) valtuudet vaatia luottamuksellisten asiakirjojen luovuttamista;

(d) luottamuksellisten asiakirjojen vieminen pois tiloista;

(e) näytteiden otto materiaaleista ja aineista ja niiden analysointi.

2. Jäsenvaltio voi myös tehdä erityisjärjestelyjä puolustusvoimien ja poliisin sekä muiden julkisten turvallisuuspalvelujen työpaikkatarkastuksia varten salliakseen työsuojelutarkastajien valtuuksien rajoittamisen seuraavilta osin:

(a) tarkastusten rajoittaminen sotaharjoitusten ja muiden harjoitusten aikana;

(b) tarkastusten rajoittaminen tai estäminen etulinjassa tai operatiivisessa toiminnassa olevissa palveluyksiköissä;

visions of the Protocol to them.

4. A Member which has made a declaration referred to in paragraph 1 may at any time modify or cancel that declaration by a subsequent declaration in accordance with the provisions of this Article.

Article 3

1. The provisions of this Protocol shall be implemented by means of national laws or regulations, or by other means that are in accordance with national practice.

2. Measures taken to give effect to this Protocol shall be drawn up in consultation with the most representative organizations of employers and workers or, in the absence of such organizations, the representatives of the employers and workers concerned.

PART II. SPECIAL ARRANGEMENTS

Article 4

1. A Member may make special arrangements for the inspection of workplaces of essential national (federal) government administration, the armed services, the police and other public security services, and the prison services, so as to regulate the powers of labour inspectors as provided in Article 12 of the Convention in regard to:

(a) inspectors having appropriate security clearance before entering;

(b) inspection by appointment;

(c) the power to require the production of confidential documents;

(d) the removal of confidential documents from the premises;

(e) the taking and analysis of samples of materials and substances.

2. The Member may also make special arrangements for the inspection of workplaces of the armed services and the police and other public security services so as to permit any of the following limitations on the powers of labour inspectors:

(a) restriction of inspection during manoeuvres or exercises;

(b) restriction or prohibition of inspection of front-line or active service units;

(c) tarkastusten rajoittaminen tai estäminen kriisitilan aikana;

(d) tarkastusten rajoittaminen, kun kyseessä on räjähteiden ja aseistuksen kuljettaminen sotilaallisiin tarkoituksiin.

3. Jäsenvaltio voi myös tehdä erityisjärjestelyjä vankilan työtoimintojen työpaikkatarkastuksia varten salliakseen tarkastusten rajoittamisen voimaan julistettujen kriisitilanteiden aikana.

4. Ennen kuin jäsenvaltio käyttää hyväkseen 1, 2 ja 3 kohdassa tarjottuja erityisjärjestelyjä, sen on neuvoteltava asiasta edustavimpien työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa tai, jollei sellaisia järjestöjä ole, asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden edustajien kanssa.

5 artikla

Jäsenvaltio saa tehdä erityisjärjestelyjä palokuntien ja muiden pelastuspalveluiden työpaikkatarkastusten rajoittamisen sallimiseksi tulipaloa sammutettaessa tai muissa hätätilanteissa. Sellaisissa tapauksissa työsuojeluviranomaisten tulee jälkeempään tarkastella näitä operaatioita ajoittain ja jokaisen merkittävän tapauksen jälkeen.

6 artikla

Työsuojeluviranomaisella on oltava mahdollisuus neuvoa tehokkaiden toimenpiteiden laatimisessa riskien minimoimiseksi harjoiteltaessa sellaisen työn tekemistä, joka on mahdollisesti vaarallista ja osallistua sellaisten toimenpiteiden täytäntöönpanon valvontaan.

OSA III. LOPPUSÄÄNNÖKSET

7 artikla

1. Jäsenvaltio voi ratifioida tämän pöytäkirjan samaan aikaan kuin yleissopimuksen tai milloin tahansa sen jälkeen, kun se on ratifioinut yleissopimuksen, ilmoittamalla virallisesta pöytäkirjan ratifioinnistaan Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten.

2. Pöytäkirja tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, kun pääjohtaja on rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifioinnit. Sen jälkeen tämä pöytäkirja tu-

(c) restriction or prohibition of inspection during declared periods of tension;

(d) limitation of inspection in respect of the transport of explosives and armaments for military purposes.

3. The Member may also make special arrangements for the inspection of workplaces of prison services to permit restriction of inspection during declared periods of tension.

4. Before a Member avails itself of any of the special arrangements afforded in paragraphs (1), (2) and (3), it shall consult the most representative organizations of employers and workers or, in the absence of such organizations, the representatives of the employers and workers concerned.

Article 5

The Member may make special arrangements for the inspection of workplaces of fire brigades and other rescue services to permit the restriction of inspection during the fighting of a fire or during rescue or other emergency operations. In such cases, the labour inspectorate shall review such operations periodically and after any significant incident.

Article 6

The labour inspectorate shall be able to advise on the formulation of effective measures to minimize risks during training for potentially hazardous work and to participate in monitoring the implementation of such measures.

PART III. FINAL PROVISIONS

Article 7

1. A Member may ratify this Protocol at the same time as or at any time after its ratification of the Convention, by communicating its formal ratification of the Protocol to the Director-General of the International Labour Office for registration.

2. The Protocol shall come into force 12 months after the date on which ratifications of two Members have been registered by the Director-General. Thereafter, this Protocol

lee voimaan kunkin jäsenvaltion osalta kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääjohtaja on rekisteröinyt sen ratifiointin, ja yleissopimus sitoo sen jälkeen kyseessä olevaa jäsenvaltiota myös tämän pöytäkirjan 1 - 6 artiklan osalta.

8 artikla

1. Tämän pöytäkirjan ratifioinut jäsenvaltio voi irtisanoa sen kymmenen vuoden kuluttua siitä päivästä, jona pöytäkirja on alunperin tullut voimaan, lähettämällä ilmoituksen irtisanomisesta Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten. Kyseinen irtisanominen tulee voimaan vasta vuoden kuluttua rekisteröimispäivämäärästä.

2. Kukin tämän pöytäkirjan ratifioinut jäsenvaltio, joka ei vuoden kuluessa edellisessä kohdassa mainitun kymmenen vuoden määräajan päättymisestä käytä tämän artiklan mukaista irtisanomisoikeuttaan, on sidottu noudattamaan pöytäkirjaa seuraavan kymmenvuotiskauden ajan ja saa sen jälkeen irtisanoa tämän pöytäkirjan kunkin kymmenvuotiskauden päätyttyä tässä artiklassa määrättyin ehdoin.

9 artikla

1. Pääjohtajan on annettava Kansainvälisen työjärjestön kaikille jäsenvaltioille tieto kaikista tämän pöytäkirjan rekisteröidyistä ratifioinneista ja irtisanomisista.

2. Ilmoittaessaan järjestön jäsenvaltioille toisen tämän pöytäkirjan ratifiointin rekisteröinnistä pääjohtajan on kiinnitettävä järjestön jäsenvaltioiden huomio pöytäkirjan voimaantulopäivämäärään.

3. Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajan on annettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille täydelliset tiedot kaikista tämän pöytäkirjan ratifioinneista ja irtisanomisista Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaista rekisteröintiä varten.

10 artikla

Tämän pöytäkirjan englannin- ja ranskan-kieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

shall come into force for a Member 12 months after the date on which the ratification has been registered by the Director-General and the Convention shall then be binding on the Member concerned with the addition of Articles 1 to 6 of this Protocol.

Article 8

1. A Member which has ratified this Protocol may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Protocol first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified the Protocol and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Protocol at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 9

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and denunciations of this Protocol.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification of this Protocol, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Protocol will come into force.

3. The Director-General shall communicate full particulars of all ratifications and denunciations of this Protocol to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article 10

The English and French versions of the text of this Protocol are equally authoritative.